

Kütüphane ve Bilgi Merkezleri Platform Bülteni

Aralık 2019 | Sayı 9

▼ **BİLGİ VE BELGE
YÖNETİMİ ALANINA DAİR**
S: 6

▼ **İSTANBUL KİTAPLARI
KÜTÜPHANESİ SESLİ
KİTAPLIK S: 5**

▼ **2020 YILI KEBİKEÇ
SEMİNERLERİ DUYURUSU**
S: 12

Editörden...

Merhabalar,

Kütüphaneler ve kütüphanecilik alanında yapılan hizmetlerden, yeniliklerden ve etkinliklerden haberdar olabilmek, birlik olabilmek adına oluşturduğumuz, dijital olarak yayınlanmaya başlanan bültenin dokuzuncu sayısını yayınlıyor olmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Bu sayıda, halk kütüphanelerinin toplum merkezli rolüne, Bahçelievler Belediyesinin Sesli Kitaplık örneğine, öğrenci arkadaşlarımızın deneme yazılarına ve 2020 yılında planlanan Kebikeç Seminerlerinin duyurularına da yer veriyor olacağız. Bu vesileyle katkılarını bizden esirgemeyen akademisyen, kütüphaneci, kütüphane çalışanı, bölüm mezunu ve öğrenci arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

MBB Kütüphane ve Bilgi Merkezleri Platformu olarak, kütüphanecilik alanına yeni bir soluk getirmek için çabalıyoruz. Bu süreçte yaptığımız seminer, eğitim, bülten ve toplantılarla ilgili eleştirileriniz bizlere daha çok güç katacaktır. İlgili tüm eleştiri ve önerilerinizi ve bir sonraki bültende yayınlamak istediğiniz yazılarınızı, sefa.sahin@mbb.gov.tr adresine göndermenizi istirham ediyoruz.

Keyifli okumalar dileriz.

Sefa Şahin
MBB Yazı İşleri Müdürü

KÜNYE

Genel Yayın Yönetmeni | M. Cemil Arslan

Editör | Sefa Şahin

Aralık 2019 | Sayı 9

Sarıdemir Mah. Ragıp Gümüşpala Cad. No: 10 Eminönü 34134

Fatih-İstanbul/TÜRKİYE

T: +90 (212) 402 19 00

F: +90 (212) 402 19 55

info@mbb.gov.tr

 /MBB

 /marmarabb

 /marmarabb

 www.marmara.gov.tr

İÇİNDEKİLER

TOPLUM MERKEZİ OLARAK HALK KÜTÜPHANELERİ

Merve Yavuzdemir.....4

İSTANBUL KİTAPLARI KÜTÜPHANESİ SESLİ KİTAPLIK

İlknur Sevgen5

BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ALANINA DAİR

Gizem Bayrı.....6

İÇİMİZDEKİ OBLOMOVLAR

Yağmur Torun.....10

KÜTÜPHANE VE BİLGİ MERKEZLERİ PLATFORMU TOPLANTISI

.....11

KEBİKEÇ SEMİNERLERİNİN 2020 YILI DUYURUSU

.....12

TOPLUM MERKEZİ OLARAK HALK KÜTÜPHANELERİ

Merve YAVUZDEMİR *

Kütüphanelerin tarihi yüz yıllar öncesine dayansa da kütüphanelerin toplum için kurgulanışı 19. yüzyılın ortalarına tekabül etmektedir. Kitapların pahalı ve az olduğu yıllarda kurulmaya başlayan halk kütüphanelerinin birincil görevi yeterli sayıda kitabı herkes için ulaşılabilir kılmaktır. Ancak kitaplar ucuzlayıp kitap üretimi arttıkça ve toplum tarafından erişilebilir olmaya başlayınca halk kütüphaneleri yeni rolleri de hizmet yaklaşımına eklemeye başladı.

Günümüzde kitaba erişim konusunda var olan sınırlılıklar yerini insan ilişkileri ve toplumsal bağlarda yetersizliklere bırakmıştır. Böylece halk kütüphaneleri, ortak deneyim ve değerler aracılığı ile topluma sosyo-kültürel fırsatlar sunan toplum merkezi rolünü de üstlenmiştir.

Toplum merkezi olarak hizmet yelpazesini genişleten kütüphaneler, öncelikle programlarının sayısını arttırdılar. Hizmet odaklarını bireyden aileye ve topluma dönüştürdüler. Böylece kütüphane etkinliklerini ve programlarını planlarken bireye sunulan hizmetlere, aile okuryazarlığı vb. da eklendi. Örneğin, film ödünç veren kütüphaneler, film saatlerini programlarına ekleyerek toplumun bir araya gelebileceği fırsatlar sunmaya başladı.

Bunlara ek olarak, halk kütüphaneleri kullanıcılarının bir araya gelerek program düzenlemeleri için de mekân sunmaya başladı. ABD’de bazı kütüphaneler “community room” (toplum odası) adını verdikleri ve içinde çok amaçlı araç ve gereçleri barındıran alanlar oluşturmuştu. Böylece örgü grupları, genç girişimciler, disleksi çocuk sahibi anneler, Lego severler, hayvan hakları sivil toplum örgütleri ve kar amacı gütmeyen çok çeşitli topluluklar için ücretsiz bir araya gelme mekânı hak kütüphaneleri çatısı altında çözülmüş oldu. Kütüphanelerin demokrasinin katalizörü olduğu kabul ediliyor, bu hizmetler bunu destekleyen başarılı örnekler olsa gerek.

Bazı kütüphaneler bu hizmetlerini hâlihazırda hizmet vermekte olan toplum merkezleri, müzeler, sanat merkezleri ile birlikte yürütüyorlar. Örneğin, bazı ülkelerde kütüphane kartı ile müze girişi ödünç alabiliyorsunuz. (bkn. NYC) Doğa yürüyüşleri, fotoğrafçılık eğitimleri, bahçıvanlık gibi konularda kütüphanelerin ilgili kurum/kuruluşlar ile iş birliği kapsamında kütüphane binası dışında da hizmetleri sürüyor.

Bilgi merkezleri olarak bildiğimiz halk kütüphaneleri bu yeni rolü ile sosyal servisler ve danışma hizmetini de odağına eklemiştir. Bu durum doğal olarak koleksiyonun büyük, akademik ağırlıklı ve basılı materyal olmasından ziyade küçük, toplumun ihtiyaçlarına göre şekillenen, modüler ve kitap dışı materyallerle zenginleştirilmiş bir forma dönüşmesini sağlamıştır. Halk kütüphanelerinin içinde yer almaya başlayan Makerspace ve Library of Things (Eşya Kütüphanesi) de bu yönelimin sonucu olarak değerlendirilebilir.

Toplumda paylaşılan ortak deneyimleri ve değerleri desteklemeyi amaçlayan halk kütüphaneleri daha sesli, yaşayan ve herkesin bulunmak isteyeceği mekânlar haline gelmiştir. Böyle kütüphanelerde esas olan toplumsal bağdır, kütüphanenin diğer işlevleri daha sonra gelmektedir.

Ülkemizde de halk kütüphanelerinde etkinliklerinin çeşitlenmesi ile kütüphaneler günlük hayatın içerisinde yerini almaya başlamıştır. Bir masal saati sonrası kütüphanenin bahçesinde bulunan nar acından narları toplayıp kabuğu ile sirke yapmayı öğrenen çocuklar, amigurumi atölyesi ile bebekler üreterek aile bütçesine katkı sağlayan kadınlar, aşure gününde bir araya gelen genci yaşlısı, üniversiteyi kazanıp kazanmadığını öğrenmek için ücretsiz internetten yararlanan ve sevincini üzüntüsünü kütüphanecisi ile paylaşan gençler.... Halk kütüphaneleri sadece bir merkez değil, aynı zamanda toplumu bir arada tutacak olan bir bağdır!

*Şehir Plancısı/Dış İlişkiler Şb. Md. Y. , Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, kutupanne@gmail.com

İSTANBUL KİTAPLARI KÜTÜPHANESİ SESLİ KİTAPLIK

 İlknur SEVGEN*

3 Aralık günü, Birleşmiş Milletler tarafından 1992 yılından itibaren uluslararası Engelleliler Günü olarak kabul edilmiştir. Bu konuda çocuklarımızı bilinçlendirmek ve farkındalık yaratmak isteyen Özel Beylikdüzü Eğitim Bilimleri Anadolu Lisesi öğretmenlerinden Zeynep Hanım'ın önderliğinde sesli kitap çalışması yapıldı. "Kitapların Sesi Oluyoruz" adını verdikleri sosyal sorumluluk projesi kapsamında Eleanor Coerr'un Sadako ve Kağıttan Bin Turna Kuşu adlı kitabını seslendirdiler.

Kitabı Seslendirenler: Öğretmenimiz Zeynep Akgül

Öğrencilerimiz: Doğukan Demir (12-A), Ali Kaan Öztürk (12-F), Çiğdem Kırım (11-A), Beyza Gülsar (11-A)

Zeynep Hanım, gerçekleştirmiş oldukları projeye ilgili olarak düşüncelerini şöyle ifade etti: "2019-2020 Eğitim Öğretim yılında gerçekleştirdiğimiz ilk sesli kitap çalışmamızın heyecanını paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Okulumuzda hayata geçirdiğimiz projeye okul rehber öğretmeni olarak öğrencilerimle birlikte dâhil oldum. Özel Beylikdüzü Eğitim Bilimleri Anadolu Lisesi öğrencileri, engelliliğin bir

engel olmadığını fark ettiler ve engelleri kaldırmak amacıyla "Kitapların Sesi Oluyoruz" projesini gerçekleştirdiler. Öğrencilerimiz sözcüklerin, seslerin doğru okunuşu; cümledeki anlam ve duyguyu sesle verebilme konularında pratik yapıp, seçtiğimiz hikâye kitabını birebir seslendirdiler. İleride daha büyük projelere imza atacağına inandığımız, büyük özveriyle çalışarak bu proje kapsamında hikâye kitabını görme engellilere destek olarak seslendiren, büyüklerine umut ve küçük kardeşlerine örnek olan öğrencilerimizi tebrik ederiz. Projemize destek veren Bahçelievler Belediyesi Görme Engelliler Kütüphanesi Sesli Kütüphane Bölümü Sorumlusu İlknur Hanım'a teşekkürlerimizi sunarız. "Özel Beylikdüzü Eğitim Bilimleri Anadolu Lisesi Rehber Öğretmeni Zeynep Akgül"

Seçmiş oldukları kitapla, hayatta başarmak istedikten sonra hiçbir şeyin bizlere engel olamayacağını, sahip olduklarımızla neler başarabileceğimizi göstermeyi amaçlayan Özel Beylikdüzü Eğitim Bilimleri Anadolu Lisesi müdürü Ali Toluay'a, öğretmenimiz Zeynep Akgül'e ve öğrencilerine çok teşekkür ederiz.

*Bahçelievler Belediyesi, İstanbul Kitapları Kütüphanesi Kütüphane Sorumlusu, ilknursevgen@hotmail.com

BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ALANINA DAİR

 Gizem BAYRI*

Bilgi ve Belge Yönetimi alanını bu zamanlar sıklıkla duyar olduk. Aslında her ne kadar ismine aşina olduğumuzu düşünmesek de geçmişten bugüne süregelen bir alan bu. Arşivi, arşivciyi, kütüphaneyi, kütüphaneciyi vs. birçok kavramı ve meslek ilmini içinde ihtiva eden, bizler yeni yeni önemini kavramaya çalışsak da milli belleğin oluşmasında ve milletlerin bağımsızlığının temsilindeki iki önemli unsuru “milli arşiv” ve “milli kütüphane” yi bünyesinde barındıran bir alan olması sebebiyle önemi gün geçtikçe artmaktadır ki bu da biz bilgi ve belge yöneticilerini sevindirmektedir.

Yukarıda da bahsettiğim üzere ismine her ne kadar toplum olarak aşina olmasak da “arşivci”, “kütüphaneci” gibi unvanlar kullanıldığında aslında ne kadar aşina ol-

duğumuzu hatırlıyoruz. Üzülerek söylemeliyim ki alanın önemi artmaktadır ancak şu anda da hala tam anlamıyla anlaşılmağı değildir ki gerek toplum olarak gerek kamu ya da özel kurumlar olarak üzerimize düşen görev ve sorumlulukları tam anlamıyla yerine getirememekteyiz. Bu alanın uzmanlarının aynı zamanda milli bellek inşa edicisi olan biz bilgi ve belgelerin gerek istihdamı gerekse çalışma koşullarının uygunluğu sağlanamamaktadır. Bilgi ve belgelerin yapılması gereken bir takım işlerin başka meslek erbabına mensup, elinde tuttuğu malzemenin kıymeti hakkında herhangi bir bilgisi bulunmayan, alan dışı, bu alanın gerek bilgi gerekse donanımına sahip olmayan kişiler tarafından icra edilmesi de ayrıca önemli bir sorun ve de bizleri de üzen

*Marmara Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 4.sınıf öğrencisi, ggizembayri57@gmail.com

bir durumdur. Bizler yıllarca bu alanda eğitim almış, uzmanlaşmış, belirli dönemler de bu alanlarla ilintili stajlar yapmış kişiler olarak bunun gibi benzer durumlara şahit olmak içimizi acıtmaktadır.

Ayrıca alanla yakından uzaktan alakası olmayan kişilerce yapılan bu işlerin de doğruluğunun sorgulanması gerektiğinin kanısındayım. Bunu detaylı olarak ifade etmek gerekirse kütüphanelere istihdam edilen, bölümle alakası olmayan çalışanların yaptıkları işler de eksik ve hatalı olmaktadır ki bu da olağan bir sonuçtur. Örneğin kütüphanelerdeki kataloglamaların, arşivlerdeki tanımlamaların hatalı olması gerçeği önemli bir sorundur. Bu sorunu çözecek olan yine yetkililerdir ki bu anlarda bilgi ve belgeciyi istihdam etmekle işe başlamaları kanaatindeyim.

Bu alanın günümüz gelişmelerine bağlı olarak ortaya koyduğu bir diğer önemli kavram ve gelişme ise "dijitalleştirme". Giderek adını sıklıkla duymaya başladığımız bizi ve mesleğimizi farklı bir boyuta taşıyacak, ulaşılabilirliği ve erişimi geniş çaplı olarak mümkün kılacak ve kılmaya başlamış olan bir kavram ve gelişmedir. Bu gelişmeye bağlı olarak ortaya bir değişim çıkmaktadır ki bu da arşiv ve kütüphanelerdeki dönüşümü ve gelişmeyi zorunlu kılmaktadır.

Günümüz koşullarında mesleğimizi başka bir boyuta taşımaktadır bu gelişme. Tabi aynı zamanda bir takım sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Bilgi ve belge yöneticileri bu gelişmelere ayak uydurabilmeli, teknolojiye ve yeniliğe açık olmalı, mesleğini daha da iyi nasıl icra edebilir sorusuna cevap aramalı ve bunların gerektirdiklerini yapabilmelidirler.

Değişen ve gelişen, dijital, yapay zekaya doğru yönelen dünyada kullanıcılara, araştırmacılara, öğrencilere vs. birçok kitleye hitap edebilmek, ihtiyaçlarına cevap verebilmek bu alan uzmanlarının üzerine düşen önemli bir sorumluluktur ki ben onları temsilen bu işi hakkıyla yapabileceğimizden şüphe duymaması gerektiğini savunuyorum.

Bahsettiğim üzere alanımızın önemi gittikçe anlaşılma-ya çalışılmaktadır ki yapılan, gerçekleştirilen etkinlikler ve sempozyumlar da bunu göstermektedir. Yakın zamanlarda gerçekleştirilen II. Uluslararası Çocuk Kütüphaneleri Sempozyumu ve Kuvve-i Hafızadan Yapay Zekaya: Dijital Gelecekte Arşivler ve Arşivciler Hazine-i Evrak'ın 173. Kuruluş Yıldönümü ve XIV. Arşivcilik Günü Etkinliği bunun en önemli iki göstergesidir.

Benim de hocam olan Sayın Asiye Kakırman Yıldız ve onun nezdindeki kıymetli hocalarımızın, katılımcıların ve etkinlik sürecinde görev alan arkadaşlarımızın vermiş oldukları emekler ve çalışmalardan da oldukça verimli çıktılar alınmış, sorunlar üzerinde durulmuş ve çözümler aranmıştır. Çocuk Kütüphanelerinin öneminin üzerinde durulmuş bu konuda yapılabileceklerin neler olabileceğine dair önemli çıkarımlarda bulunulmuştur. Ayrıca hocamızın sempozyum sürecindeki önemli bir sorusunu da burada belirtmekten büyük mutluluk duymaktayım. "Çocuk Kütüphaneleri Bir Çocuğun Hayatını Değiştirebilir mi?" evet hocamız bu soru üzerinden katılımcılara bu konuda önemli aktarımlar kazandırmıştır. Evet çocuk kütüphaneleri çocukların hayatlarını değiştirebilir.

Aynı zamanda 28 Kasım'da gerçekleşen 14. Arşivciler Günü Etkinliği de bir başka önemli konu üzerinde durmuştur: Dijital Gelecek ve Yapay Zeka.

Önemli akademisyenlerin de katıldığı bu etkinlikte bölümümüzle alakalı sorunlar, tespitler ve çözümleri içeren, aynı zamanda dijital geleceğe ilişkin çıkarımlarda bulunulmuştur. Ayrıca bu etkinlikte Türk Arşivciler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Mehmet Akif Terzi Bey'in de önemli bir soruna dikkat çekmesi bu sorunla alakalı kararnamenin çıkmış olmasına rağmen gereğinin yapılmadığını belirtmesi ve kararnamenin icabının yerine getirilmesini talep etmesi biz bilgi ve belgeciyi yüzünü güldürmüş bu konudaki duyarlılığı için kendisine teşekkürü borç bilirim.

Bu talep, daha doğrusu hakkımız olan kadrolar, medya da oldukça olumlu yankı getirmiş olacak ki geniş çaplı kitlelere ve ilgililerine ulaşmış olacağını ümit ediyoruz. Medyada Sayın Terzi'nin haklı talebi şu cümlelerle ifade edilmiştir: "Cumhurbaşkanlığımızca çıkartılan 11 numaralı kararname ile devlet arşivleri personeline uzman ve uzman yardımcılığı kadrosu tahsis edilmişti. Kararname halen uygulanmadı, kararnamenin icabının yerine getirilmesini istiyoruz. Cumhurbaşkanımızdan konunun takipçisi olmasını rica ediyoruz. Emektar, cefakar personele özlük haklarının verilmesini istiyoruz."

M. Akif Terzi konuşmasında "Devletler ve kurumlar arşivleriyle vardır. Geçmişlerini unutan devletler yok olmaya mahkumdur. Türkiye Osmanlı'nın mirasçısı olarak yoluna devam etmektedir. Elimizde dünyada kimsede olmayan veri kaynağı var, arşivimiz var. Bu arşivler ülke geleceğinin şekillenmesinde kullanılması gereken arşivlerdir. Geçmişten ders alıp geleceğe adım

atmalıyız. Arşiv bir milletin hafızasıdır” diyerek arşivlerin önemini bir kez daha vurgulamıştır.

Etkinlikteki bir diğer dikkat çeken konuşma ise Milli Savunma Üniversitesi Rektörü Sayın Erhan Afyoncu'nun yapmış olduğu konuşmadır. Afyoncu'da yaptığı konuşmada arşivlerin milletler için öneminden bahsederek mevcut arşivlerimizin dahi tasnif edilmesi gerektiğini söyledi. Afyoncu ayrıca arşivlerin tarihçiliğin kalbi olduğuna dikkat çekti.

Bu önemli etkinlikler alanımızın ve mesleğimizin önemini açıkça ortaya koymaktadır ve giderek bu alanın öneminin tam anlamıyla anlaşılmasına ve gerekenlerin yapılmasına büyük ölçüde katkı sağlamaktadır.

Bu ve benzeri birçok etkinlik düzenleniyor ve bizler de bu etkinliklerde üstümüze düşen görevleri yapmakla mükellefiz. Bizler kıymetli hocaların ellerinde pişiyoruz. Hocalarımız işlerinin ehli olmakla kalmıyorlar bizlerin bu alanlarda daha aktif rol almamız konusunda sağolsunlar ellerinden gelen özveriye sarfediyorlar. Elbetteki bu mesleği tabi hakkımız olarak bizler icra etmeliyiz. Bu yazıyı yazmamdaki en önemli amacım da bu temenninin üzerine kurulu.

Evet giderek önemi idrak edilmeye çalışılan bu alana dair önemli bir diğer konu da elektronik ortamdaki bilgiye erişimdir. Sayın Nevzat Özel'in de “Kataloglama Nereye Gidiyor?” adlı çalışmasında belirttiği üzere; “Günümüzde bilginin düzenlenmesinde özellikle herkesin kolaylıkla kullanabileceği üst veri kullanılmaya başlanmıştır. Bundan sonra da gelişimin üst veri ekseninde olacağı öngörülmektedir. Elektronik bilgi kaynaklarında üst veri tanımlanmasının artması bilgi erişiminin daha doğru, daha hızlı ve daha kapsamlı olmasını sağlar.” şeklindeki açıklamaları bu durumu en iyi şekilde ortaya koymakla kalmamış aynı zamanda çok doğru bir yaklaşımdır.

Sayın Nevzat Özel'e göre üst verinin öneminin her geçen gün artmasının iki temel sebebi vardır:

1-Sayısal kaynakların sayısının artması ve yaygınlaşması: Birçok topluluk kendi bilgilerini sayısal ortamlara aktarıp veritabanlarında saklamaya başlamıştır. Nerede olursa olsun kullanıcılara çevirim-içi erişim olanaklı hale gelmiştir. Farklı topluluklar kendi gereksinimlerini karşılayıcı çalışmalar yaparak bilginin yapısını kendi istedikleri gibi değiştirmişlerdir. Ancak hepsinin tek bir ortak noktada birleşmesi gerekliliği sorusu üst verinin gereksinimini ortaya çıkarmıştır.

2-Artan bilgiye doğru bir şekilde erişim için üst verinin çeşitlerinin oluşturulması ve paylaşımı için standartların geliştirilmesi şart olmuştur (Ah-ronheim, 1998, s. 395) .

Sayın Nevzat Özel çalışmasında şu önemli çıkarımları da ifade etmiştir:

Elektronik ortamdaki bilgiye erişim, yeni kütüphanecilere yeni roller yüklemiştir. Yeni dönemde kütüphaneciler; kaynak tanımlama, üst veri, dizinleme, formatlama, bilgi yönetimi, eğitim ve elektronik ortamda tarama yapmak gibi işlevsel işlerle uğraşacaklardır. Bir kütüphane perspektifinden üst verinin tutarlı bir şekilde görüntüsünü tanıtacaklardır. Gelecek için ulusal bibliyografik kontrol sisteminin elementlerini belirleyeceklerdir. Kataloglama yapan kütüphanecilerin, üst veri kütüphanecilerine dönüşümü ilginçtir ve süreç alacaktır.

Bu çalışmada kütüphanecilik alanındaki önemli bir dönüşümü ve kütüphaneciye yüklenen yeni rolleri açıkça ortaya koymaktadır. Çalışma alanımız için oldukça önemlidir ve bize bu konuda rehberlik etmektedir.

Alanımıza dair değinmem gereken, alanın dijital geçişteki en önemli projesi elbetteki Elektronik Belge Yönetimi Sistemi (EBYS). Kamu kurumlarının faaliyetlerini yürütmek, rekabet avantajı sağlamak adına atmaları gereken önemli bir adımdır.

Bu projenin yaratıcısı, şu anda da Antalya Bilim Üniversitesi Rektör Yardımcılığı görevini üstlenen çok kıymetli Prof. Dr. Hamza Kandur hocamız ve onun nezdindeki gerek paylaşımları gerekse çalışmalarlarıyla alana büyük katkıları olan Dr. Bahattin Yalçınkaya'dır.

Bı proje Marmara Üniversitesinde 2013 yılı başında kullanılmaya başlanmış ve EBYS ile gelen değişimler üniversitenin birimlerine gerek işlevsel bakımdan gerekse personelin rolleri üzerinde kaçınılmaz bir değişikliğe yol açmıştır.

Kısacası; EBYS'nin mesleki bilgi ve beceriler ve kişisel yetkinlikler yönünden farkındalık sağlayacağı öngörülmektedir.

Bu konuda alana önemli katkıları olacağını düşündüğüm bir yüksek lisans tezi çalışmasını da sizlerle paylaşmak isterim. Sayın Mukaddes Bektaş'ın “ELEKTRONİK BELGE YÖNETİM SİSTEMİ (EBYS)'NİN İNSAN

KAYNAKLARININ DÖNÜŞÜMÜNE ETKİSİ: MARMARA ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ” başlıklı yüksek lisans tezi çalışması da bu alanda önemli bir yol göstericidir.

EBYS'nin kurumlar ve kişiler tarafından sadece bir uygulama olarak düşünülmesi elbetteki bu süreçteki en önemli sorundur.EBYS'yi bir dönüşüm projesi olarak ele almak ve teknolojik ilerlemenin ortaya çıkardığı,kurumların bu gelişime ve değişmeye ayak uydurabilme çabaları ve artan rekabet ortamı EBYS kullanımını yaygın hale getirmektedir.EBYS kurumlardaki iş yapış biçimlerinde birtakım değişikliklere gitmektedir ki bu durumda kurumun gerek personellerinin gerekse üst yönetiminin desteğinin alınması bu konuda başarı sağlamada önemli bir etkenidir şeklinde ifade etmektedir Sayın Yalçınkaya.

Evet EBYS'ye geçiş kurumlar tarafından gün geçtikçe hızlanarak artıyor ancak tam anlamıyla sistemin önemi anlaşılmalı değil elbetteki..Öncelikle kurumlarda ve çalışanlarda şu düşünceyi oturtmak gereklidir:EBYS'nin organizasyonlara sağlayacağı faydalar ve EBYS uygulamalarında başarı sağlamaya yönelik faktörlerin neler olduğunun bilinmesi.Bu konuda yol gösterici bir rehber olarak gördüğüm Sayın Dr.Bahattin Yalçınkaya'nın “Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) Uygulamalarında Başarı Faktörü ve Fayda Analizi” başlıklı çalışması bu konuda büyük öneme sahiptir ki Sayın Yalçınkaya bu çalışmada “sürdürülebilirlik”, “pilot uygulama”, “e-dönüşüm gibi önemli kavramlara değinmiştir.Sayın Yalçınkaya EBYS'nin bir organizasyonda başarılı olmasının altında yatan birçok etkenin mevcut olduğunu,EBYS'ye bir teknolojik altyapı ve dönüşüm projesi olarak yaklaşmanın başarılı bir uygulama için ilk adım olarak değerlendirileceğini vurgulamaktadır.

Bu konuda önemli bir diğer çalışma ise Sayın Varol Saydam ve Sayın Bahattin Yalçınkaya'nın “ELEKTRONİK BELGE YÖNETİMİNDE PERSONEL FARKINDALIĞININ UYGULAMA SÜRECİNE ETKİSİ:BAĞCILAR BELEDİYESİ İLE MARMARA ÜNİVERSİTESİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ” başlıklı çalışmadır.

Bu konudaki çalışmalar literatürü incelediğimde üzülerek söylemeliyim ki yetersiz.Organizasyonlar böyle bir sisteme geçtiklerinde hemen ilk sorunda tökezlemektedir ancak bu ve benzeri uygulamalı çalışmaların artması bu konuda yol gösterici rolü üstlenmektedir. Kurumların web sitelerini incelediğimde sisteme geçişle alakalı yetersiz bilgiler yer almakta,bu süreçteki deneyimlerini paylaştıkları ortak bir çalışma yer alma-

maktadır ki bu da büyük bir eksiklik.Deneyimleri paylaşmamakta elbetteki gizlilik konusu önemli bir faktördür ancak web sitelerine bakıldığında EBYS'yi “kağıtsız ofisler” olarak tek boyutlu ele almışlardır ancak EBYS sadece bundan ibaret değildir.

Sözün kısası Sayın Fahrettin Özdemirci hocanın da makalesinde değindiği gibi “EBYS iyi yönetilmezse bir kaos ortamıyla karşı karşıya kalmak kaçınılmaz olacaktır.” şeklindeki ifadeleri bu konunun ehemmiyetini ihtiva etmektedir.

Bu konuda düşüncelerine önem verdiğim Sayın Niyazi Çiçek hocanın da “Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Bir Alt Sistem Olarak Dosya Yönetimi” başlıklı çalışmada belirtmiş olduğu her ne kadar dijitalde doğru yönelsek de fiziksel bağlılığın devam ettiği ve hâlâ bazı kurumlar tarafından e-izmalı belgelere olan güvensizliğin sürdürüldüğü bilinmektedir ki belgeler elektronik ortamda üretilmiş olsalar dahi e-izmaya olan bu temkinli yaklaşım belgeler kağıda dökülürken “belgenin aslı elektronik imzalıdır” kaydı şeklinde yer almaktadır.Kısaca hocamız bu çalışmada detaylı bir literatür taraması yapmış ancak bu konuda literatürde yeterli kaynağın olmadığını vurgulamaktadır ki kesinlikle hocamıza katılıyorum.Organizasyonlar bu süreçte çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar ki bunları çözebilecek,rehberlik edebilecek kaynakların yetersizliği başarısızlığı büyük oranda etkilemektedir.

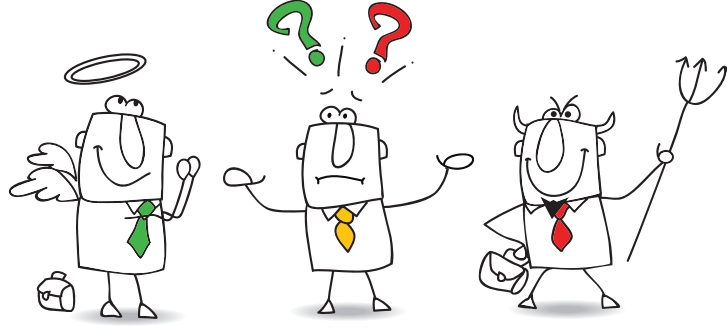
İşin özüne gelecek olursam bu yazıyı yazmamdaki temel amaç;alanımızın ve biz bilgi ve belge yöneticilerinin öneminin anlaşılmasına katkıda bulunmak ve gerekli özenin gösterilmesi konusunda herkesin elini taşın altına koyması gerektiği düşüncesini benimsemiş olarak bizlerle birlikte yol almaları gerektiği kanısındayım.

Kaynakça

- Çiçek, N . (2016). Elektronik Belge Yönetimi Uygulamalarında Bir Alt Sistem Olarak Dosya Yönetimi. Türk Kütüphaneciliği , 30 (3) , 434-448 .
- Saydam, V , Yalçınkaya, B . (2018). ELEKTRONİK BELGE YÖNETİMİNDE PERSONEL FARKINDALIĞININ UYGULAMA SÜRECİNE ETKİSİ: BAĞCILAR BELEDİYESİ İLE MARMARA ÜNİVERSİTESİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ. Bilgi Ve Belge Araştırmaları , (9) , 1-25 .
- Yalçınkaya,B.(2016).Elektronik Belge Yönetim Sistemi EBYS Uygulamalarında Başarı Faktörü ve Fayda Analizi.AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology. Cilt 7. sf 67-96
- Özdemirci, F. & Savaş, A. & Akdoğan, Z. “EBYS Uygulaması e-Arşiv midir? TÜRKİYE ANKARA ÜNİVERSİTESİ BEYAS KOORDİNATÖRLÜĞÜ E-ARŞİV DENeyİMİ İLE YENİ YAKLAŞIMLAR”. Bilgi Sistemleri ve Bilişim Yönetimi: Beklentiler ve Yeni Yaklaşımlar/ Editörler: Fahrettin Özdemirci, Zeynep Akdoğan- Ankara: BİL-BEM, 2017. İçinde 35-46. ss.

İÇİMİZDEKİ OBLMOVLAR

Yağmur TORUN*

Rus yazar İvan Gonçarov'un 1859 yılında yayımlanan romanı "Oblomov", tembelliği sanat haline getiren, kayıtsızlık içinde yaşayan, değişime ayak direyerek işlevsizleşmiş bir sınıfın timsalidir.

"Bu kadar kitap okumak ona tabiata aykırı bir işkence gibi geliyordu. Bunca kağıt, vakit, mürekkep harcanarak doldurulan bu yapraklar ne işe yarayacak?"

Bütün bu ders kitaplarından ne çıkacak? Ne diye altı yedi yıl bir yere kapanıp programlar, azarlar, dersler içinde ölesiye didinmeli? Ne diye koşmaktan, oynamaktan, eğlenmekten zorla kendini yoksun etmeli? Bunun sonu yok ki... Ne zaman yaşayacağım ben? ' der Oblomov.

Yüzyıllar önce yazılmış bu romanın kahramanı olan Oblomov'u günümüze uyarlayarak bir çıkarım yapmak istedim. Ve "Kim bu içimizdeki Oblomovlar?" diye sorarak başlayalım.

Hayatının bir döneminde emeklemeden koşmayı herkes istemiştir elbette. Ama emek vermeden yemek istemek ise bambaşka bir durumdur. Çağımızın hastalığı belki de "Armut piş ağzıma düş". Bu hastalığın ilerlemeden tedavi edilmesi bireysel çabalar ile mümkündür. Toplumsal değişim ve dönüşümlerin bireysel değişimler ile başladığı gibi...

Kütüphaneciler ve kütüphaneci adayları olarak bizler bu değişim içerisinde emekleyerek koşmak isteyenler olmalıyız. Kütüphanecilik durağan bir meslek değil, devamlı hareketli olmayı, yeniliklerden kaçmamayı tam tersi yeniliklere kucak açmayı, kullanıcı ile etkileşim içinde olmayı, kullanıcılara aradıkları bilgiyi sunmanın yanında onların kütüphane mekânına sıcak bakmalarını yani 3.mekan (1.ev, 2.iş, 3. kütüphane) olarak görmelerini sağlamayı, bilimsel araştırmaları destekleyici kaynakları temin etmeyi vb. çok yönlü olmayı gerektiren bir meslektir.

Peki kimdir bütün bu işlevleri layığıyla gerçekleştirecek

kişiler? 4 yıl akademik eğitim alan, staj yapan öğrenciler olarak içimizdeki herkes bu görevi yapmaya hazır mı, yeterli mi?

Yoksa içimizdeki Oblomovlar, akademik eğitimlerinin %80'ini okula gelmeden, gelse de dersi dinlemeden, bilgi üretmeden mi mezun oluyor? Yüksek Lisans eğitimi almanın amacı kişisel ve mesleki olarak ilerlemektir değil mi? Ama bu öğrencilerden bazılarının, seçtikleri konu hakkında araştırma yapmaktan, öğrenmekten, yeni bilgi üretmekten bir miktar aciz kaldıklarını ve belirli bir ücret karşılığında tezlerini başkalarına yazdırdıklarını biliyor, duyuyor, görüyoruz. Mesleki Gelişim ve Etik şüphesiz sadece işbaşında değil, eğitim süresince kısaca yaşamboyu gereklidir.

Ülkemizde hemen hemen her disiplinden raydan çıkmışcasına mezun olan bireylerin ne kadarı vasıflı? Eskiden eğitime verilen önem ve değerın sürekliliği şimdi neden sağlanamıyor? Bireysel hatalar toplumsal hatalara dönüşerek zincire ekleniyor ve bizler gelişmemekten yakınmakla yetiniyoruz. Üstelik bu hatalar zincirine birer zincir ekleyen içimizdeki Oblomovlar da bu durumdan yakınmıyor değil!

Tadında bırakmak gerekirse,

Kütüphanecilik, uluslar arası düzeyde bilim dalı olarak görülmektedir. Ve bir bilim dalının gelişimini sağlayacak olan da, o alanda çalışan bireylerin bilgi düzeyidir. Bu amaçla önce iğneyi kendimize, çuvaldızı da başkasına batıralım. Bireysel olarak kendimizi geliştirsek mesleğimizin değerini anlayabilir ve anlatabiliriz. O vakit Kütüphanecilik ülkemizde bir bilim dalı olarak hak ettiği değeri görmeye başlar ve okullarımızın neden büyük kütüphanelere ve bilinçli, eğitilmiş kütüphanecilere ihtiyacı olduğu kavranabilir.

Soralım : "Kim bu içimizdeki Oblomovlar?"

KÜTÜPHANE VE BİLGİ MERKEZLERİ PLATFORMU TOPLANTISI

MBB Kütüphane ve Bilgi Merkezleri Platformu toplantısı İstanbul Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde 26 Aralık 2019, Perşembe günü İBB Atatürk Kitaplığı'nda gerçekleştirildi.

Belediyelerin kütüphane ve bilgi merkezleri yöneticileri, kütüphaneciler, kütüphane çalışanları, akademisyen ve öğrencilerden oluşan 46 kişinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda, 2018-2019 döneminde yapılan Kebikeç Seminerleri, Haritalandırma Çalışması, İdeal Kütüphane Standartları: Sorunlar ve Çözüm Önerileri Çalıştay Raporu ve elektronik olarak yayınlanan bültenlerle ilgili bilgilendirme sunumunun yanı sıra 2019-2020 döneminde gerçekleştirilecek seminer, eğitim, çalıştay ve haritalandırma çalışmalarıyla ilgili istişarelerde bulunuldu.

MBB Kütüphane ve Bilgi Merkezleri Platformu ilk toplantısının 28 Aralık 2016'da gerçekleştirildiğini ve o günden bu yana belediyelere bağlı kütüphanelerle ilgili pek çok çalışmanın yapıldığını belirten MBB Yazı İşleri Müdürü Sefa Şahin, kütüphane çalışanlarının bir araya gelerek yeni projelere imza atması gerektiğini aktardı. Şahin'in konuşmasının ardından katılımcılarla birlikte

Kebikeç Seminerleri'nin 2020 planı, platformun geçmiş ve gelecek perspektifi, sorunlar ve çözüm önerilerinin görüşülmesinin ardından toplantıda, belediye kütüphanelerinin kurumsallaşma süreçleri ve halkla ilişkiler konusunda iyileştirilmesi ayrıca iş birliklerinin artırılması konuları tartışıldı.

2020 YILI KEBİKEÇ SEMİNERLERİ DUYURUSU

1
PROGRAM

Tarih : 8 Ocak 2020 Çarşamba

Saat: 13:30 - 15:00

Konu : Türkiye’de Üniversite Kütüphaneleri

- Marmara Üniversitesi
- Bilgi Üniversitesi
- MEF Üniversitesi

Kahve Molası : 15:00 - 15:30

Konu: Türkiye’de Nadir ve Yazma Eser Kütüphaneleri

Saat: 15:30 - 16:00

- Topkapı Sarayı Müze Kütüphanesi
- TBMM Kütüphanesi

Soru - Cevap ve Kapanış

2 PROGRAM

Tarih : 27 Şubat 2020 Perşembe

Saat: 13:30 - 15:00

Konu: Türkiye'de Özel Konu ve Araştırma Kütüphaneleri

- İstanbul Araştırmaları Enstitüsü
 - Goethe Enstitüsü
- Prof. Dr. Fuat Sezgin ve Dr. Ursula Sezgin Bilimler Tarihi Kütüphanesi

Kahve Molası : 15:00 - 15:30

Konu : Türkiye'de Belediye Kütüphaneleri

Saat: 15:30 - 16:30

- Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
- Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi
 - Kadıköy Belediyesi

Soru - Cevap ve Kapanış

3 PROGRAM

Tarih : 19 Mart 2020 Perşembe

Saat: 13:30 - 15:00

Konu: Türkiye'de Halk Kütüphaneleri

- Kültür ve Turizm Bakanlığının Halk Kütüphaneleri
 - Tokat Bebek Kütüphanesi
 - İstanbul Havalimanı Kütüphanesi
 - Konya Gar Kütüphanesi

Kahve Molası : 15:00 - 15:30

Konu: Türkiye'de  ocuk ve Okul Kütüphaneleri

Saat: 15:30-16:30

- Eyüpođlu Koleji
- Mihrimah Sultan  ocuk Kütüphanesi
 - Nun Okulları
- Bir Proje  rneđi : Kaplumbađanın Heybesi

Soru - Cevap ve Kapanış

